

TAX POLICY JOURNAL

Tax Policy Bureau, Fiscal Policy Office

Edition 2, Volume 23, June 2022

Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)

กลไกการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน
ของสหภาพยุโรป

Inside This Issue

โดย

นางสาวมธุรส ใจกล้า
เศรษฐกร สำนักนโยบายภาษี
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ผู้เขียนขอขอบคุณ

นางสาวกาญจนา ตั้งปรกรณ์
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายภาษี
นางสาวएम เจริญทองตระกูล
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
พัฒนาโครงสร้างระบบภาษี

นายครรชิต คุณากร
ผู้อำนวยการส่วนนวัตกรรมด้านภาษี

สำหรับข้อเสนอแนะ

ที่มา <http://www.businesskorea.co.kr/news/articleView.html?idxno=71790>

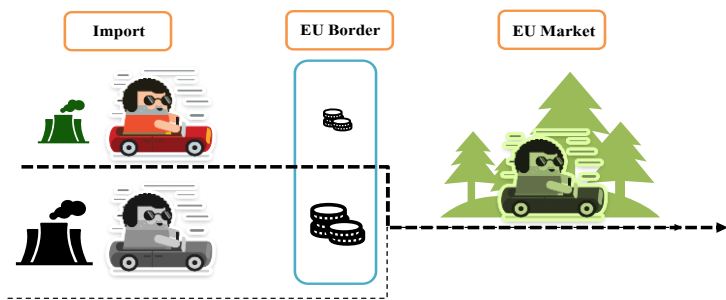
1. ความเป็นมาของมาตรการ CBAM

เนื่องจากประเทศในสหภาพยุโรปมีมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดจากแผนปฏิรูปสีเขียว (European Green Deal) ซึ่งมีเป้าหมายลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 50-55 ภายในปี 2030 และมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ในปี 2050 จึงส่งผลให้การผลิตสินค้าภายในสหภาพยุโรปมีต้นทุนสูงขึ้น และเกิดการรั่วไหลของคาร์บอน (Carbon Leakage) ซึ่งหมายถึงการย้ายฐานการผลิตสินค้าที่ปล่อยคาร์บอนสูงจากสหภาพยุโรปไปยังประเทศอื่นที่มีกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมที่น้อยกว่าและส่งกลับมาจำหน่ายภายในสหภาพยุโรป ดังนั้น เพื่อรักษาขีดความสามารถทางการแข่งขันของสินค้าที่ผลิตในสหภาพยุโรปและบรรลุเป้าหมายในการลดก๊าซเรือนกระจก คณะกรรมาธิการยุโรปจึงเสนอมาตรการกลไกการปรับคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดนหรือ CBAM ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของมาตรการ CBAM

เพื่อจัดการและควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสินค้าบางประเภทที่นำเข้ามายังสหภาพยุโรป ป้องกันการรั่วไหลของก๊าซเรือนกระจกหรือก๊าซคาร์บอน (Carbon Leakage) และลดความเหลื่อมล้ำในการแข่งขัน

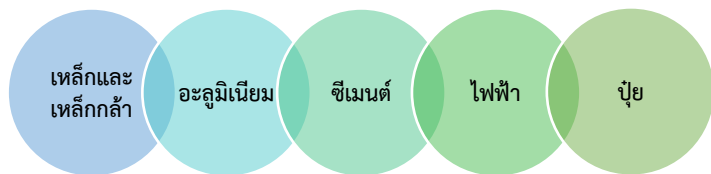
3. กลไกของมาตรการ CBAM

ผู้ประกอบการหรือผู้นำเข้านอกสหภาพยุโรปหากต้องการนำสินค้าไปยังสหภาพยุโรปจะต้องซื้อใบรับรองหรือ CBAM Certificate ที่สอดคล้องกับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจริงในการผลิตสินค้านั้น ๆ (หรือเรียกว่าเป็นการเก็บภาษีก๊าซเรือนกระจก)

(CBAM Certificate มีราคาขายเท่ากับค่าเฉลี่ยของราคาปิดการประมูลสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้ระบบ EU ETS ในสัปดาห์ที่ผ่านมา)

4. สินค้าภายใต้บังคับมาตรการ CBAM

สินค้าที่อยู่ภายใต้บังคับมาตรการ CBAM เบื้องต้นมี 5 ตัว ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า อะลูมิเนียม ซีเมนต์ ไฟฟ้า และปุ๋ย จากเอกสารข้อเสนอล่าสุดของคณะกรรมการการยุโรปเตรียมเสนอให้เพิ่มกลุ่มสินค้าเคมีภัณฑ์และพลาสติก และอาจจะพิจารณาขยายขอบเขตสินค้าในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ต่อไปภายหลัง

ตัวอย่าง ถ้ามีการนำเข้าสินค้าเหล็กเข้าไปที่สหภาพยุโรป และมีการคำนวณแล้วว่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 1,000 ตัน ผู้ประกอบการต้องซื้อ CBAM Certificate 1,000 หน่วย เพื่อส่งมอบก่อนนำสินค้าเข้าไปยังสหภาพยุโรป (1 CBAM Certificate = CO₂ 1 ton) กรณีที่ไม่ส่งมอบ CBAM Certificate จะมีค่าปรับ 40-100 ยูโรต่อตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

ที่มา การบรรยายเกี่ยวกับ CBAM ขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก
<https://youtu.be/6CDKS6Tzwfk>

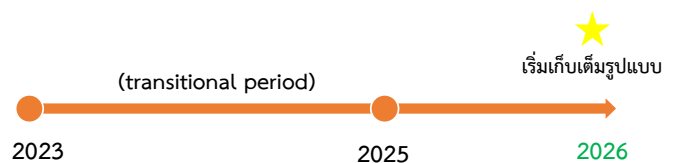
5. การยกเว้นหรือลดภาระจากมาตรการ CBAM

ผู้นำเข้าสามารถได้รับการยกเว้นหรือลดภาระในการส่งมอบ CBAM Certificate ได้ 2 กรณี ดังนี้

1) ได้รับการยกเว้นหากประเทศนอกสหภาพยุโรปเข้าร่วมระบบซื้อขายสิทธิในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสหภาพยุโรป (EU ETS) หรือตลาดคาร์บอนเชื่อมโยงกับระบบ EU ETS

2) ลดภาระกรณีที่มีการชำระ Carbon Price ในประเทศต้นทางแล้วหรือประเทศต้นทางมีมาตรการสิ่งแวดล้อมเทียบเท่ากับมาตรการของสหภาพยุโรป

6. ผลบังคับใช้

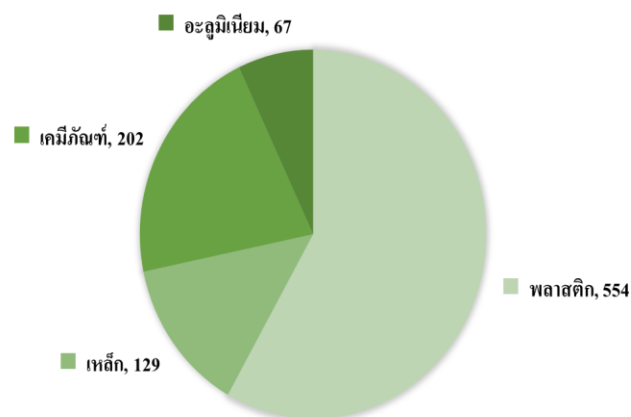
ในปี 2023 – 2025 เป็นช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน (Transitional Period) ดำเนินการโดยไม่ต้องเสียเงินชำระ CBAM Certificate แต่ให้รายงานข้อมูลเป็นหลัก และจะเริ่มใช้มาตรการ CBAM อย่างเต็มรูปแบบ (เริ่มชำระ CBAM Certificate) ตั้งแต่ปี 2026 เป็นต้นไป

7. ผลกระทบจากมาตรการ CBAM ต่อประเทศไทย

จากสินค้าครอบคลุมภายใต้มาตรการ CBAM ธนาคารแห่งประเทศไทย ประเมินสินค้าที่จะได้ผลกระทบ ได้แก่ พลาสติก เคมีภัณฑ์ เหล็กและเหล็กกล้า และอลูมิเนียม คิดเป็นมูลค่าการส่งออกไทยไปสหภาพยุโรป 4.3% หรือคิดเป็นมูลค่ารวม 952 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตัวเลขปี 2021) ส่วนสินค้าประเภทซีเมนต์ ไฟฟ้าและปุ๋ยของไทยมีปริมาณการส่งออกไปสหภาพยุโรปน้อยมาก

รวมมูลค่าการส่งออกสินค้าไทยที่เข้าเกณฑ์ CBAM
(มูลค่าการส่งออกปี 2021)

952 ล้านดอลลาร์

หน่วย : ล้านดอลลาร์

หมายเหตุ สินค้าประเภทซีเมนต์ ไฟฟ้าและปุ๋ยของไทยมีปริมาณการส่งออกไปสหภาพยุโรปน้อยมาก
(ข้อมูลจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย)

ผลการวิจัยของ UNCTAD พบว่า **ไทยไม่ติด 20 อันดับแรกของประเทศที่มีความเสี่ยงได้รับผลกระทบจากมาตรการ CBAM** แต่ในอนาคตสหภาพยุโรปก็มีแนวโน้มขยายขอบเขตสินค้าภายใต้ CBAM เพิ่มขึ้น ประกอบกับประเทศอื่น ๆ เริ่มออกมาตรการคล้าย ๆ กัน เนื่องจากหลายประเทศมีเป้าหมายในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) เช่น สหรัฐอเมริกาเริ่มมีการเสนอมาตรการ “ค่าธรรมเนียมการนำเข้าสำหรับผู้ก่อมลพิษ” (Polluter Import Fee) ที่จะกีดกันให้ผู้นำเข้า

หรือผู้ประกอบการต้องหันมาปรับกระบวนการผลิตให้ปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยลง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในระยะยาวเพื่อรองรับการแข่งขันที่จะเพิ่มขึ้น

8. บทสรุป

ศักยภาพในการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจะกลายเป็นอีกปัจจัยกำหนดความสามารถในการแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรปและตลาดจากประเทศอื่น ๆ ที่จะออกมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมในลักษณะคล้าย ๆ กัน ดังนั้นผู้ประกอบการไทยในอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้มาตรการ CBAM ต้องพยายามปรับลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการผลิตลง เพื่อเพิ่มโอกาสการแข่งขันในระยะยาว ในขณะเดียวกันภาครัฐบาลก็ต้องคอยสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการไทยผ่านมาตรการต่าง ๆ อีกทั้งประเทศไทยมีเป้าหมายด้านความเป็นกลางทางคาร์บอนภายในปี 2050 และเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นศูนย์ในปี 2065 (ประกาศในที่ประชุม COP26) จึงเป็นการดีที่ประเทศไทยเราจะเริ่มการลดก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง ที่ภาครัฐและภาคเอกชนไม่ควรมองข้ามอีกต่อไป

ที่มา กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ shorturl.at/lzDKW

อ้างอิง

ธนาคารแห่งประเทศไทย. “ภาษีคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน จุดเปลี่ยนการค้าโลก ผลกระทบและความท้าทาย” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_15Feb2022.aspx#ref

กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ. “สหภาพยุโรปเผยแพร่ร่างกฎหมายว่าด้วยมาตรการปรับคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (Carbon border Adjustment Mechanism -CBAM)” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : shorturl.at/fnA26

สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์. “Customs Policy Monitoring New” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://brussels.customs.go.th/data_files/ebcfb04f8e51ffd9ec6aae141ad3f61a.pdf

PeerPower “โอกาสในวิกฤตเมื่ออียูเตรียมเก็บภาษี CBAM กับสินค้านำเข้า” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.peerpower.co.th/blog/investor/cbam-renewable-energy-investment/>

Carbon Market Watch. “A brief explanation of the Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM)” [Online]. Available: <https://carbonmarketwatch.org/2021/12/16/a-brief-explanation-of-the-cbam-proposal/#CBAM-sectors>

European Commission. “Carbon Border Adjustment Mechanism” [Online]. Available: https://ec.europa.eu/taxation_customs/green-taxation-0/carbon-border-adjustment-mechanism_en

Umwelt Bundesamt. “Introduction of a Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) in the EU” [Online]. Available: https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/3521/dokumente/factsheet_cbam_en.pdf#:~:text=The%20objective%20of%20the%20Carbon%20Border%20Adjustment%20Mechanism,importation%20into%20the%20customs%20territory%20of%20the%20Union.